

Jaar 2014
Afdeling 1
Nummer *
Publicatiedatum *
Agendapunt *
Datum initiatiefvoorstel 21-11-2014

Onderwerp

Initiatiefvoorstel ter instemming van het raadslid mevrouw Femke Roosma (GroenLinks) van 21-11-2014, getiteld: 'Een Toegankelijke Opvang voor Dak- en Thuislozen II: Geen regiobinding, maar bed, bad en brood voor iedereen' en kennisnemen van de bestuurlijke reactie

Met dit initiatiefvoorstel stel ik u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst van openbare
besluiten wordt
gepubliceerd

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien het initiatiefvoorstel van het raadslid mevrouw Femke Roosma (GroenLinks) van 21-11-2014, getiteld: 'Een Toegankelijke Opvang voor Dak- en Thuislozen II: Geen regiobinding, maar bed, bad en brood voor iedereen',

Mede gezien de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel en de behandeling in de raadscommissie voor Zorg en Sport;

besluit:

- I. in te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel;
- II. het college van burgemeester en wethouders op te dragen:
 - In het vervolg voor de laagdrempelige opvang (inloop en nachtopvang) géén toegangscriteria te stellen en dus bed, bad en brood voor alle dak- en thuislozen (ongeacht verblijfsstatus, regiobinding of inschrijving in het GBA) aan te bieden.
 - Het criterium van regiobinding te schrappen uit de toegangsregels voor alle vormen van maatschappelijke opvang en duidelijk te communiceren dat het beleid op dit punt gewijzigd is.
 - De dak- of thuisloze na opvang te betrekken bij en inspraak te geven in het bepalen van in welke gemeente een individueel traject voor uitstroom naar een woning of woonvoorziening het meest kansrijk is
 - Ook het OGGZ-criterium te schrappen uit de toegangsregels en een algemener criterium toegang te hanteren in lijn met wat in de nieuwe WMO wordt benoemd als: "niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving."
- III. kennis te nemen van de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel.

Wettelijke grondslag

Gemeentewet art. 147a, lid 1

Initiatiefvoorstel

Inleiding

GroenLinks vindt het belangrijk dat de maatschappelijke opvang toegankelijk is voor iedereen die dat nodig heeft. Al eerder stelde GroenLinks daarom voor het criterium van regiobinding te schrappen en de laagdrempelige opvang, als nachtopvang en inloopvoorzieningen, zonder beperkingen toegankelijk te maken voor alle dak- en thuislozen. Inmiddels zijn er een aantal ontwikkelingen geweest op het gebied van wet- en regelgeving en beleid. GroenLinks is daarom van mening dat zo spoedig mogelijk duidelijkheid moet komen over de criteria voor toegang tot voorzieningen voor maatschappelijke opvang om te voorkomen dat er kwetsbare burgers tussen wal en schip vallen. Daarnaast moet de laagdrempelige daklozenopvang zo snel mogelijk toegankelijk worden gemaakt voor alle dak- en thuislozen, wat feitelijk het bieden van een bed, bad en broodvoorziening betekent voor iedereen die in Amsterdam verblijft en dat nodig heeft.

Regiobinding

Sinds 2011 hanteert de gemeente Amsterdam toegangscriteria voor maatschappelijke opvang, waaronder nationaliteit of verblijfsrecht, behorende tot de OGGZ doelgroep en regiobinding. Deze criteria kennen als uitgangspunten 1) dat iemand in de afgelopen 3 jaar aantoonbaar 2 jaar in Amsterdam moet zijn geweest, 2) dat inschrijving in het GBA de eerste manier is omdat aan te tonen, pas in tweede instantie wordt gekeken naar alternatieve bewijsstukken. Amsterdam hanteert hiermee striktere regels dan model-beleidsregels "Landelijke Toegang in de Maatschappelijke Opvang" van de Vereniging Nederlandse Gemeentes (VNG) die stellen dat criteria gebruikt kunnen als indicatie om regiobinding vast te stellen, en niet als strikte beleidsregels.

In de praktijk ontstaan hierdoor veel problemen. Zo krijgt iemand die geboren en getogen is in Amsterdam, maar de afgelopen drie jaar bij zijn/haar partner in Limburg heeft gewoond en nadat de relatie verbroken is weer terug komt naar Amsterdam en dakloos raakt (mede door psychiatrische problematiek), geen toegang krijgt tot de maatschappelijke opvang in Amsterdam volgens de Amsterdamse criteria, terwijl zijn/haar kansen om opnieuw te integreren in de samenleving in Amsterdam overduidelijk het grootst zijn. Door te communiceren dat inschrijving bij het GBA een vereiste is, laten veel daklozen - die weten dat zij niet ingeschreven zijn geweest - het erbij zitten zonder dat zij een officiële beoordeling van hun situatie hebben gekregen, terwijl zij mogelijk wel recht hebben op maatschappelijke opvang. Zij slapen vervolgens buiten. En ook als regiobinding in een andere regio is vastgesteld laat de "warme overdacht" vaak te wensen over. Hierdoor vallen dus mensen die wél sociale binding hebben met Amsterdam, maar niet kunnen aantonen dat ze hier de afgelopen twee jaar zijn geweest, buiten de boot. Ook wanneer Amsterdam de meest kansrijke plek zou zijn om een traject te volgen.

Toegang tot de laagdrempelige opvang: bed bad brood voor alle daklozen

Het criterium van regiobinding geldt wanneer moet worden bepaald of dak- en thuislozen een individueel traject krijgen voor maatschappelijke opvang die hen naar herstel en uitstroom begeleiden. Maar het criterium van regiobinding en/of verblijfsrecht geldt ook voor de laagdrempelige maatschappelijke opvang (inloop en nachtopvang) en beperkt zo de toegang voor kwetsbare burgers. GroenLinks is van

mening dat alle kwetsbare mensen die in Amsterdam verblijven en geen dak boven hun hoofd hebben, noch voor zich zelf een alternatief kunnen regelen recht hebben op bed, bad en brood. Ook mensen zonder regiobinding en/of zonder verblijfsrecht moeten in Amsterdam toegang hebben tot de meest basale voorzieningen, de (door de gemeente gefinancierde) inloophuizen en de nachtopvang. Amsterdam is daar ook toe verplicht, niet alleen omdat zij 'barmhartig' in haar wapen heeft staan, maar ook omdat Amsterdam gebonden is aan internationale verdragen. Noch dak- en thuislozen, noch de samenleving is er bij gebaat dat veel mensen noodgedwongen op straat moeten leven. Eventuele hogere kosten voor een toegankelijke opvang laten zich dan ook terugverdienen in maatschappelijke opbrengsten.

Initiatiefvoorstel GroenLinks: “Een Toegankelijke Opvang voor Dak- en Thuislozen: over regiobinding, sociale binding en bed, bas en brood voor iedereen.” 2013

Op 9 juli 2013 diende GroenLinks Amsterdam een initiatiefvoorstel in met de titel: “Een Toegankelijke Opvang voor Dak- en Thuislozen: over regiobinding, sociale binding en bed, bad en brood voor iedereen.” In dit initiatiefvoorstel stelde GroenLinks een alternatief voor, voor het huidige criterium van regiobinding: toegang tot een individueel traject in de maatschappelijke opvang zou niet vastgesteld moeten worden op basis van het harde criterium van inschrijving in het GBA maar op een beoordeling van in welke plaats mensen het best kunnen integreren in de samenleving. Daarnaast stelde GroenLinks voor om voor de laagdrempelige maatschappelijke opvang (nachtopvang en inloopvoorzieningen) sowieso geen toegangseisen (als onder meer regiobinding) te hanteren.

Op 27 november 2013 heeft de gemeenteraad een gewijzigd initiatiefvoorstel aangenomen waarin het College onder meer wordt opgedragen om:

- Naar aanleiding van de aanbeveling uit het rapport van het Trimbos Instituut, op korte termijn in samenwerking met de G4 een beoordelingsinstrument te ontwikkelen (gebaseerd de criteria die genoemd worden in de VNG-modelbeleidsregels) om te kunnen bepalen waar de dak- of thuisloze de beste kans heeft op een succesvol traject;
- Op basis van de resultaten daarvan, voor eind 2014, gewijzigde toegangsregels voor de maatschappelijke opvang aan de raad voor te leggen;
- Met maatschappelijke partners in gesprek te gaan over een beter passend criterium voor zelfredzaamheid dat het OGGZ-criterium zou kunnen vervangen, en daarvoor ook een gewijzigd toegangscriterium voor te leggen aan de raad.
- Procedures voor het vaststellen waar een traject het meest kansrijk is, inzichtelijk te maken
- Afwijzingen van toegang tot de maatschappelijke opvang schriftelijk te motiveren en de mogelijkheid te geven bezwaar te maken of in beroep te gaan

Tot op heden is de raad nog niet geïnformeerd over de voortgang van de in het initiatiefvoorstel genoemde punten, noch zijn er gewijzigde toegangsregels aan de raad voorgelegd.

Ontwikkeling in wet- en regelgeving en beleid

In de tussentijd is er echter het een en ander veranderd op het gebied van wet- en

regelgeving en in beleid wanneer het gaat om regiobinding en de toegang tot opvang:

Wijziging in de nieuwe WMO

Het Rijk wijst erop dat gemeentes geen criterium regiobinding meer mogen hanteren bij de toegang tot maatschappelijke opvang. Op 3 september 2013 stelde de staatssecretaris in een reactie op het rapport van het Trimbos Instituut 'Opvang landelijk toegankelijk?', dat maatschappelijke opvang landelijk toegankelijk moet zijn. Dat is ook opgenomen in de nieuwe WMO wetgeving die op 24 april 2014 door de Tweede Kamer is vastgesteld en op 1 januari 2015 in praktijk zal gaan. Daarin is veel explicieter vastgelegd dat dak- en thuislozen aanspraak kan maken op opvang en/of een woonvoorzieningen in de gemeente van zijn/haar keuze. Het toepassen van regiobinding als toegangscriterium is dus niet langer toegestaan. De opvang moet toegankelijk zijn voor zij die "niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving."

Uitspraak van de Raad van Europa

Op 9 november 2014 heeft de Raad van Europa (Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR)) uitspraak gedaan in de zaak die was aangespannen door FEANTSA (de koepel van de Europese maatschappelijke opvang) tegen de Nederlandse staat. Deze uitspraak bevestigt dat de Nederlandse overheid dakloze mensen overal toegang tot opvang moet verlenen, ook wanneer dit gaat om niet-ingezetenen of mensen zonder verblijfsstatus (uitgeprocedeerde asielzoekers). Eisen als regiobinding of het OGGZ criterium zijn niet (langer) toegestaan. De overheid is eraan gehouden mensenrechten, zoals het recht op onderdak en voedsel, te waarborgen.

Gemeenteraad: Aangenomen motie Bed, Bad, Brood voor uitgeprocedeerde asielzoekers

Op 6 november 2014 door de raad de motie 'Bed-, bad-, broodvoorziening voor uitgeprocedeerde asielzoekers' van de raadsleden Groot-Wassink, Paternotte, Peters is aangenomen die het College verzoekt op korte termijn een basisvoorziening voor bed, bad en brood te faciliteren. In navolging daarop, en op de uitspraak van het ECSR, heeft het College van B&W besloten vanaf medio december voor drie maanden een opvangvoorziening te bieden voor uitgeprocedeerde asielzoekers en ook voorbereidingen treft voor een duurzame, structurele voorziening voor basisopvang. Nu er een bed-, bad-, en broodvoorziening wordt gerealiseerd zonder toegangscriteria voor de groep uitgeprocedeerde asielzoekers, is het op basis van het beginsel van rechtsgelijkheid niet langer wenselijk wél toegangscriteria te hanteren voor laagdrempelige opvang voor dak- en thuislozen met een verblijfsstatus (wel of geen ingezetenen, met of zonder regiobinding).

Voorstellen

Gezien bovenstaande problemen met het criterium van regiobinding en de beperkingen van toegang tot de meest basale voorzieningen van bed, bad en brood voor dak- en thuislozen, en gezien de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en beleid doet GroenLinks Amsterdam de volgende voorstellen:

1. In het vervolg voor de laagdrempelige opvang (inloop en nachtopvang) géén toegangscriteria te stellen en dus bed, bad en brood voor alle dak- en thuislozen (ongeacht verblijfsstatus, regiobinding of inschrijving in het GBA)

Initiatiefvoorstel

aan te bieden.

2. Het criterium van regiobinding te schrappen uit de toegangsregels voor alle vormen van maatschappelijke opvang en duidelijk te communiceren dat het beleid op dit punt gewijzigd is.
3. De dak- of thuisloze na opvang te betrekken bij en inspraak te geven in het bepalen van in welke gemeente een individueel traject voor uitstroom naar een woning of woonvoorziening het meest kansrijk is
4. Ook het OGGZ-criterium te schrappen uit de toegangsregels en een algemener criterium toegang te hanteren in lijn met wat in de nieuwe WMO wordt benoemd als: "niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving."

Daarnaast verzoekt GroenLinks het College in de bestuurlijke reactie op dit initiatiefvoorstel ook de voortgang van de uitvoer van de punten uit het eerdere initiatiefvoorstel mee te nemen.

Stukken

Meegestuurd

n.v.t.

Ter inzage gelegd

n.v.t.

Het lid/De leden van de gemeenteraad van Amsterdam

F. Roosma

* De sterretjes worden door de Griffie ingevuld

In te vullen door het raadslid/de fractie:

1. naam/namen van raadslid/-leden;	5. formulering besluit;
2. datum van indienen;	6. tekst initiatiefvoorstel;
3. titel initiatiefvoorstel;	7. eventuele meegestuurde bijlagen;
4. naam raadscommissie waarin het initiatiefvoorstel is behandeld	8. naam/namen van raadslid/-leden incl. initialen.